MATEMATIKA

1. letnik – splošna gimnazija

Jan Kastelic

Gimnazija Antona Aškerca, Šolski center Ljubljana

7. november 2024

Vsebina

- Naravna in cela števila
- Potence in izrazi

2/70

Section 1

Naravna in cela števila

3/70

- Naravna in cela števila
 - Naravna števila
 - Cela števila
 - Urejenost naravnih in celih števil
- Potence in izrazi

4 / 70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

5/70

Množica naravnih števil

5/70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

5/70

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

$$\mathbb{N}=\{1,2,3,4,\ldots\}$$

5/70

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

$$\mathbb{N} = \{1,2,3,4,\ldots\}$$

Množico naravnih števil definirajo **Peanovi aksiomi**:

5/70

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

$$\mathbb{N} = \{1,2,3,4,\ldots\}$$

Množico naravnih števil definirajo **Peanovi aksiomi**:

• Vsako naravno število n ima svojega **naslednika** n+1.

5 / 70

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

$$\mathbb{N} = \{1,2,3,4,\ldots\}$$

Množico naravnih števil definirajo Peanovi aksiomi:

- Vsako naravno število n ima svojega **naslednika** n+1.
- ② Število 1 je naravno število, ki ni naslednik nobenega naravnega števila.

◆□▶ ◆□▶ ◆臺▶ ◆臺▶ ■ 少へ(

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

$$\mathbb{N} = \{\mathbf{1}, \mathbf{2}, \mathbf{3}, \mathbf{4}, \ldots\}$$

Množico naravnih števil definirajo Peanovi aksiomi:

- Vsako naravno število n ima svojega **naslednika** n+1.
- ② Število 1 je naravno število, ki ni naslednik nobenega naravnega števila.
- 3 Različni naravni števili imata različna naslednika: $n+1 \neq m+1$; $n \neq m$.

◆□▶ ◆□▶ ◆□▶ ◆□▶ ◆□ ● の

Množica naravnih števil

Naravna števila so števila s katerimi štejemo.

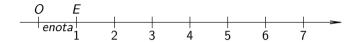
$$\mathbb{N} = \{\mathbf{1}, \mathbf{2}, \mathbf{3}, \mathbf{4}, \ldots\}$$

Množico naravnih števil definirajo **Peanovi aksiomi**:

- Vsako naravno število n ima svojega **naslednika** n + 1.
- Število 1 je naravno število, ki ni naslednik nobenega naravnega števila.
- **3** Različni naravni števili imata različna naslednika: $n+1 \neq m+1$; $n \neq m$.
- Če neka trditev velja z vsakim naravnim številom tudi za njegovega naslednika, velja za vsa naravna števila. (aksiom/princip popolne indukcije)

6/70

6/70

6/70

Vsako število zapišemo s **številko**. Za zapis številke uporabljamo **števke**. Te so 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

6/70

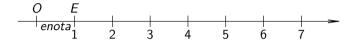

Vsako število zapišemo s **številko**. Za zapis številke uporabljamo **števke**. Te so 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Posamezne števke večmestnega števila od desne proti levi predstavljajo: **enice**, **desetice**, **stotice**, **tisočice**, ...

6/70

Vsako število zapišemo s **številko**. Za zapis številke uporabljamo **števke**. Te so 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

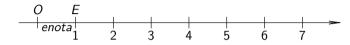
Posamezne števke večmestnega števila od desne proti levi predstavljajo: **enice**, **desetice**, **stotice**, **tisočice**, ...

Število, ki je zapisano s črkovnimi oznakami števk označimo s črto nad zapsiom črkovne oznake.

6/70

6/70

Naravna števila uredimo po velikosti in predstavimo s točko na številski premici.

Vsako število zapišemo s **številko**. Za zapis številke uporabljamo **števke**. Te so 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Posamezne števke večmestnega števila od desne proti levi predstavljajo: **enice**, **desetice**, **stotice**, **tisočice**, ...

Število, ki je zapisano s črkovnimi oznakami števk označimo s črto nad zapsiom črkovne oznake.

$$\overline{xy} = 10x + y$$
 $\overline{xyz} = 100x + 10y + z$

Operacije v množici $\mathbb N$

7 / 70

Operacije v množici $\mathbb N$

Seštevanje

7 / 70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Operacije v množici $\mathbb N$

Seštevanje

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **vsoto** $\mathbf{x} + \mathbf{y}$.

7 / 70

Operacije v množici N

Seštevanje

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **vsoto** $\mathbf{x} + \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo seštevanec ali sumand ali člen.

7 / 70

Operacije v množici N

Seštevanje

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **vsoto** $\mathbf{x} + \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **seštevanec** ali **sumand** ali **člen**.

Število x + y pa imenujemo **vsota** ali **summa**.

7 / 70

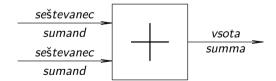
Operacije v množici ℕ

Seštevanje

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **vsoto** $\mathbf{x} + \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **seštevanec** ali **sumand** ali **člen**.

Število x + y pa imenujemo **vsota** ali **summa**.

(ロト 4回 ト 4 重 ト 4 重 ト 9 へ (で)

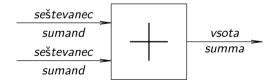
7 / 70

Operacije v množici ℕ

Seštevanje

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **vsoto** $\mathbf{x} + \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **seštevanec** ali **sumand** ali **člen**. Število x + y pa imenujemo **vsota** ali **summa**.

Vsota naravnih števil je naravno število: $x, y \in \mathbb{N} \Rightarrow x + y \in \mathbb{N}$.

8 / 70

7. november 2024

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

8 / 70

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **množenec** ali **faktor**.

8/70

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

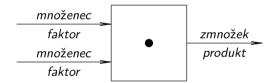
Število x oziroma y imenujemo **množenec** ali **faktor**. Število $x \cdot y$ pa imenujemo **zmnožek** ali **produkt**.

8/70

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

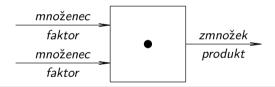
Število x oziroma y imenujemo **množenec** ali **faktor**. Število $x \cdot y$ pa imenujemo **zmnožek** ali **produkt**.

8/70

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **množenec** ali **faktor**. Število $x \cdot y$ pa imenujemo **zmnožek** ali **produkt**.

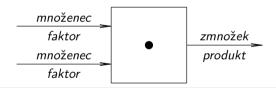

Produkt naravnih števil je naravno število: $x, y \in \mathbb{N} \Rightarrow x \cdot y \in \mathbb{N}$.

8 / 70

Poljubnima naravnima številoma x in y priredimo **produkt** $\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}$.

Število x oziroma y imenujemo **množenec** ali **faktor**. Število $x \cdot y$ pa imenujemo **zmnožek** ali **produkt**.

Produkt naravnih števil je naravno število: $x, y \in \mathbb{N} \Rightarrow x \cdot y \in \mathbb{N}$.

Število **1** je **nevtralni element** za mmnoženje: $1 \cdot x = x$.

9/70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** $\mathbf{x} - \mathbf{y}$.

9/70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** x - y.

Število *x* imenujemo **zmanjševanec** ali **minuend**, število *y* pa imenujemo **odštevanec** ali **subtrahend**.

9 / 70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** x - y.

Število x imenujemo **zmanjševanec** ali **minuend**, število y pa imenujemo **odštevanec** ali **subtrahend**.

Številu x - y rečemo **razlika** ali **diferenca**.

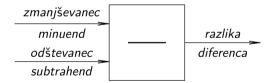

9 / 70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** x - y.

Število x imenujemo **zmanjševanec** ali **minuend**, število y pa imenujemo **odštevanec** ali **subtrahend**.

Številu x - y rečemo **razlika** ali **diferenca**.

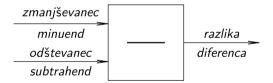

9 / 70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** x - y.

Število x imenujemo **zmanjševanec** ali **minuend**, število y pa imenujemo **odštevanec** ali **subtrahend**.

Številu x - y rečemo **razlika** ali **diferenca**.

Razlika je število, ki ga moramo prišteti številu y, da dobimo število x.

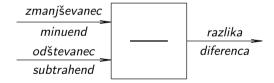
4□ > 4問 > 4 = > 4 = > = 900

9 / 70

Številoma x in y, pri čemer je x večje od y (x > y), priredimo **razliko** x - y.

Število x imenujemo **zmanjševanec** ali **minuend**, število y pa imenujemo **odštevanec** ali **subtrahend**.

Številu x - y rečemo **razlika** ali **diferenca**.

Razlika je število, ki ga moramo prišteti številu y, da dobimo število x.

$$(x - y) + y = x$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024

9/70

10 / 70

Seštevanje in množenje sta dvočleni notranji operaciji v množici naravnih števil ℕ.

10 / 70

10 / 70

Vrstni red operacij

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo oklepaji (najprej najbolj notranji),

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo oklepaji (najprej najbolj notranji), nato sledi množenje,

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo **oklepaji** (najprej najbolj notranji), nato sledi **množenje**, na koncu pa imamo še **seštevanje** in **odštevanje**.

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo **oklepaji** (najprej najbolj notranji), nato sledi **množenje**, na koncu pa imamo še **seštevanje** in **odštevanje**.

Kadar v izrazu nastopajo enakovredne računske operacije, računamo od leve proti desni.

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo **oklepaji** (najprej najbolj notranji), nato sledi **množenje**, na koncu pa imamo še **seštevanje** in **odštevanje**.

Kadar v izrazu nastopajo enakovredne računske operacije, računamo od leve proti desni.

Pri množenju količin, ki so označene s črkovnimi oznakami, piko, ki označuje operacijo množenja ponavadi opustimo.

10 / 70

Vrstni red operacij

Prednost pri računanju imajo **oklepaji** (najprej najbolj notranji), nato sledi **množenje**, na koncu pa imamo še **seštevanje** in **odštevanje**.

Kadar v izrazu nastopajo enakovredne računske operacije, računamo od leve proti desni.

Pri množenju količin, ki so označene s črkovnimi oznakami, piko, ki označuje operacijo množenja ponavadi opustimo.

$$x \cdot y = xy$$

10 / 70

11 / 70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

11 / 70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

$$\mathbf{x} + \mathbf{y} = \mathbf{y} + \mathbf{x}$$

11 / 70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

$$\mathbf{x} + \mathbf{y} = \mathbf{y} + \mathbf{x}$$

Vsota ni odvisna od vrstnega reda seštevanja.

11/70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

$$x + y = y + x$$

Vsota ni odvisna od vrstnega reda seštevanja.

Asociativnost seštevanja – zakon o poljubnem združevanju členov

11 / 70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

$$x + y = y + x$$

Vsota ni odvisna od vrstnega reda seštevanja.

Asociativnost seštevanja – zakon o poljubnem združevanju členov

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

11 / 70

Komutativnost seštevanja – zakon o zamenjavi členov

$$x + y = y + x$$

Vsota ni odvisna od vrstnega reda seštevanja.

Asociativnost seštevanja – zakon o poljubnem združevanju členov

$$(x+y)+z=x+(y+z)$$

Vsota več kot dveh sumandov ni odvisna od združevanja po dveh sumandov.

| □ ▶ ◀ ∰ ▶ ◀ 불 ▶ ◀ 불 ▶ □ 불 □ ♥ Q (~)

11 / 70

12 / 70

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

12 / 70

$$\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=\mathbf{y}\cdot\mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Produkt več kot dveh sumandov ni odvisen od združevanja faktorjev.

12 / 70

$$\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=\mathbf{y}\cdot\mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Produkt več kot dveh sumandov ni odvisen od združevanja faktorjev.

Distributivnost – zakon o razčlenjevanju

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Produkt več kot dveh sumandov ni odvisen od združevanja faktorjev.

Distributivnost – zakon o razčlenjevanju

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{z} + \mathbf{y} \cdot \mathbf{z} = (\mathbf{x} + \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z}$$

12 / 70

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Produkt ni odvisen od vrstnega reda faktorjev.

Asociativnost množenja – zakon o poljubnem združevanju faktorjev

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Produkt več kot dveh sumandov ni odvisen od združevanja faktorjev.

Distributivnost – zakon o razčlenjevanju

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{z} + \mathbf{y} \cdot \mathbf{z} = (\mathbf{x} + \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z}$$

Če to beremo iz desne proti levi, rečemu tudi pravilo izpostavljanja skupnega faktorja.

12 / 70

13 / 70

Naloga

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$(1+2\cdot7)+3\cdot(2\cdot2+7)$$

•
$$3 \cdot (2 + 3 \cdot 5) \cdot (2 + 1)$$

•
$$7 + (2 + 6 \cdot 3) + (8 + 4 \cdot 5)$$

•
$$11 \cdot 4 + (12 - 6) \cdot 5$$

•
$$8+2\cdot(3+7)-15$$

•
$$37 - 5 \cdot (10 - 3)$$

13 / 70

Hitro izračunajte.

7. november 2024

Hitro izračunajte.

•
$$45 + 37 + 15$$

•
$$108 + 46 - 28$$

- $\bullet \ 5 \cdot 13 \cdot 8$
- 4 · 7 · 25
- $(7+3) \cdot 2 \cdot 5$
- $15 \cdot (4+6) \cdot 2$
- $3 \cdot 5 + 7 \cdot 5$
- $8 \cdot 12 + 6 \cdot 8$

Jan Kastelic (GAA)

15 / 70

Zapišite račun glede na besedilo in izračunajte.

15 / 70

Zapišite račun glede na besedilo in izračunajte.

- Produktu števil 12 in 27 odštejte razliko števil 19 in 11.
- Vsoti produkta 4 in 12 ter produkta 5 in 16 odštejte 8.
- Vsoto števil 42 in 23 pomnožite z razliko števil 58 in 29.
- Produkt števil 14 in 17 pomnožite z vsoto števil 5 in 16.

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 7. november 2024
 15 / 70

Rešite besedilno nalogo.

7. november 2024

Jan Kastelic (GAA)

Rešite besedilno nalogo.

• V trgovini kupimo tri litre mleka in štiri čokoladne pudinge v prahu. Če stane liter mleka 95 centov, čokoladni puding v prahu pa 24 centov, koliko moramo plačati?

 Manca bo kuhala rižoto za štiri otroke in šest odraslih. Za otroško porcijo rižote zadošča 45 g riža, za odraslo pa 75 g. Koliko riža mora dati kuhati za rižoto?

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 16 / 70

17 / 70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Množica celih števil

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil $\mathbb Z$ je definirana kot unija treh množic:

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil $\mathbb Z$ je definirana kot unija treh množic:

• množica **pozitivnih celih števil** (\mathbb{Z}^+) – naravna števila \mathbb{N} ;

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil $\mathbb Z$ je definirana kot unija treh množic:

- množica **pozitivnih celih števil** (\mathbb{Z}^+) naravna števila \mathbb{N} ;
- število 0;

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil $\mathbb Z$ je definirana kot unija treh množic:

- množica **pozitivnih celih števil** (\mathbb{Z}^+) naravna števila \mathbb{N} ;
- število 0;
- množica **negativnih celih števil** (\mathbb{Z}^-) nasprotna števila vseh naravnih števil.

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil \mathbb{Z} je definirana kot unija treh množic:

- množica **pozitivnih celih števil** (\mathbb{Z}^+) naravna števila \mathbb{N} ;
- število 0;
- množica **negativnih celih števil** (\mathbb{Z}^-) nasprotna števila vseh naravnih števil.

$$\mathbb{Z} = \mathbb{Z}^- \cup \{0\} \cup \mathbb{Z}^+$$

17 / 70

Množica celih števil

$$\mathbb{Z} = \{\ldots, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \ldots\}$$

Množica celih števil \mathbb{Z} je definirana kot unija treh množic:

- množica **pozitivnih celih števil** (\mathbb{Z}^+) naravna števila \mathbb{N} ;
- število 0;
- množica **negativnih celih števil** (\mathbb{Z}^-) nasprotna števila vseh naravnih števil.

$$\mathbb{Z} = \mathbb{Z}^- \cup \{0\} \cup \mathbb{Z}^+$$

Nasprotna vrednost števila n je število -n.

17 / 70

18 / 70

7. november 2024

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Seštevanje

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}; \ \forall \mathbf{x} \in \mathbb{Z}$$

Število 0 je **nevtralni element** pri seštevanju.

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Število 0 je **nevtralni element** pri seštevanju.

$$\mathbf{x} + (-\mathbf{x}) = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}; \ \forall \mathbf{x} \in \mathbb{Z}$$

Število 0 je **nevtralni element** pri seštevanju.

$$\mathbf{x} + (-\mathbf{x}) = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Vsota celega števila in njemu nasprotnega števila je enaka 0.

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}; \ \forall \mathbf{x} \in \mathbb{Z}$$

Število 0 je **nevtralni element** pri seštevanju.

$$\mathbf{x} + (-\mathbf{x}) = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Vsota celega števila in njemu nasprotnega števila je enaka 0.

$$-(-\mathbf{x}) = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

18 / 70

Seštevanje

$$\mathbf{x} + \mathbf{0} = \mathbf{x}$$
; $\forall x \in \mathbb{Z}$

Število 0 je **nevtralni element** pri seštevanju.

$$\mathbf{x} + (-\mathbf{x}) = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Vsota celega števila in njemu nasprotnega števila je enaka 0.

$$-(-\mathbf{x}) = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Nasprotna vrednost nasprotne vrednosti je enaka prvotni vrednosti.

7. november 2024

19 / 70

$$-\mathbf{x} + (-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x} + \mathbf{y})$$

19 / 70

$$-\mathbf{x} + (-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x} + \mathbf{y})$$

Vsota nasprotnih vrednosti je enaka nasprotni vrednosti vsote.

19 / 70

$$-\mathbf{x} + (-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x} + \mathbf{y})$$

Vsota nasprotnih vrednosti je enaka nasprotni vrednosti vsote.

Naj bosta x in y naravni števili. Vsota pozitivnega števila x in negativnega števila -y je:

19 / 70

$$-\mathbf{x} + (-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x} + \mathbf{y})$$

Vsota nasprotnih vrednosti je enaka nasprotni vrednosti vsote.

Naj bosta x in y naravni števili. Vsota pozitivnega števila x in negativnega števila -y je:

• pozitivno število, če je x > y in

19 / 70

$$-\mathbf{x} + (-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x} + \mathbf{y})$$

Vsota nasprotnih vrednosti je enaka nasprotni vrednosti vsote.

Naj bosta x in y naravni števili. Vsota pozitivnega števila x in negativnega števila -y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

19 / 70

Odštevanje

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

• pozitivno število, če je x > y in

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

• pozitvno število, če je x < y in

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

- pozitvno število, če je x < y in
- negativno število, če je x > y.

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

- pozitvno število, če je x < y in
- negativno število, če je x > y.

Razlika pozitivnega števila x in negativnega števila -y je pozitvno število.

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

- pozitvno število, če je x < y in
- negativno število, če je x > y.

Razlika pozitivnega števila x in negativnega števila -y je pozitvno število.

Odštevanje v množici $\mathbb Z$ je prištevanje nasprotne vrednosti.

20 / 70

Razlika x - y dveh pozitivnih števil x in y je:

- pozitivno število, če je x > y in
- negativno število, če je x < y.

Razlika dveh negativnih števil (-x) - (-y) je:

- pozitvno število, če je x < y in
- negativno število, če je x > y.

Razlika pozitivnega števila x in negativnega števila -y je pozitvno število.

Odštevanje v množici $\mathbb Z$ je prištevanje nasprotne vrednosti.

$$\mathbf{x} - \mathbf{y} = \mathbf{x} + (-\mathbf{y})$$

20 / 70

Cela števila

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Število 1 je **nevtralni element** za množenje.

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Število 1 je **nevtralni element** za množenje.

$$(-1) \cdot \mathbf{x} = -\mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Število 1 je **nevtralni element** za množenje.

$$(-1) \cdot \mathbf{x} = -\mathbf{x}; \ \forall \mathbf{x} \in \mathbb{Z}$$

Pri množenju celega števila x z -1 dobimo nasprotno število -x.

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}$$
: $\forall x \in \mathbb{Z}$

Število 1 je **nevtralni element** za množenje.

$$(-1) \cdot \mathbf{x} = -\mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Pri množenju celega števila x z -1 dobimo nasprotno število -x.

$$\mathbf{0} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

21 / 70

$$\mathbf{1} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Število 1 je **nevtralni element** za množenje.

$$(-1) \cdot \mathbf{x} = -\mathbf{x}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Pri množenju celega števila x z -1 dobimo nasprotno število -x.

$$\mathbf{0} \cdot \mathbf{x} = \mathbf{0}; \ \forall x \in \mathbb{Z}$$

Rezultat množenja števila s številom 0 je enak 0.

21 / 70

Cela števila

$$(-\mathbf{x})(-\mathbf{y}) = \mathbf{x}\mathbf{y}$$

22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

$$-\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=-(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

$$-\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=-(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

$$\mathbf{x}(-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

$$-\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=-(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

$$\mathbf{x}(-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

Produkt pozitivnega in negativnega števila je negativno število.

22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

$$-\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=-(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

$$\mathbf{x}(-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

Produkt pozitivnega in negativnega števila je negativno število.

Produkt liho mnogo negativnih faktorjev je negativno število.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 22 / 70

$$(-x)(-y) = xy$$

$$-\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=-(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

$$\mathbf{x}(-\mathbf{y}) = -(\mathbf{x}\mathbf{y})$$

Produkt pozitivnega in negativnega števila je negativno število.

Produkt liho mnogo negativnih faktorjev je negativno število.

Seštevanje, odštevanje in množenje so v množici $\mathbb Z$ dvočlene notranje operacije.

22 / 70

23 / 70

Komutativnost seštevanja

23 / 70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Komutativnost seštevanja

$$\mathbf{x} + \mathbf{y} = \mathbf{y} + \mathbf{x}$$

23 / 70

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

7. november 2024

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x+y)+z=x+(y+z)$$

23 / 70

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

Jan Kastelic (GAA)

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

23 / 70

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost množenja

23 / 70

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

7 november 2024

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

.

$$\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=\mathbf{y}\cdot\mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

Komutativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Distributivnost seštevanja in množenja ter odštevanja in množenja

23 / 70

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Distributivnost seštevanja in množenja ter odštevanja in množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{z} + \mathbf{y} \cdot \mathbf{z} = (\mathbf{x} + \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z}$$

23 / 70

Osnovni računski zakoni v Z

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x}\cdot\mathbf{y}=\mathbf{y}\cdot\mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Distributivnost seštevanja in množenja ter odštevanja in množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{z} + \mathbf{y} \cdot \mathbf{z} = (\mathbf{x} + \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z}$$

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{z} - \mathbf{y} \cdot \mathbf{z} = (\mathbf{x} - \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z}$$

Cela števila

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$17 - 13 - 2 + 10$$

$$\bullet$$
 50 + 11 - 32 - 14

•
$$3 + ((5 + 2(7 - 9)) \cdot 2 - 1)$$

•
$$(2-5(6-10))\cdot(5-2(7-5))$$

$$9(11-3)+7(10-15)$$

•
$$8 + 9(11 - 18) - 2 \cdot 5$$

Spretno izračunajte.

Spretno izračunajte.

- $7 \cdot 8 12 \cdot 8$
- $5 \cdot 18 + 9 \cdot 5 5 \cdot 2$
- $8 \cdot (4-9) \cdot 2$
- $5 \cdot 3 \cdot (12 8)$
- $(15-6)(12-3\cdot 4)$

Jan Kastelic (GAA)

Cela števila

Rešite besedilne naloge.

7. november 2024

Rešite besedilne naloge.

• V hotelu imajo na voljo osemnajst enoposteljnih, štiriintrideset dvoposteljnih in petindevetdeset triposteljnih sob. Koliko ljudi lahko še prespi v hotelu, če je v njem že sto triinštirideset gostov?

 Pohod na bližnji hrib traja tri ure. Koliko minut moramo še hoditi, če smo na poti že 145 minut?

26 / 70

• S Ptuja in iz Postojne (razdalja med njima je približno 190 km) sočasno odpeljeta dva motorista drug proti drugemu. En vozi povprečno 40 km/h, drugi pa 5 km/h manj. Kolikšna bo razdalja med njima po dveh urah vožnje?

27 / 70

• S Ptuja in iz Postojne (razdalja med njima je približno 190 km) sočasno odpeljeta dva motorista drug proti drugemu. En vozi povprečno 40 km/h, drugi pa 5 km/h manj. Kolikšna bo razdalja med njima po dveh urah vožnje?

Naloga

Zapišite enačbe in jih poenostavite.

S Ptuja in iz Postojne (razdalja med njima je približno 190 km) sočasno odpeljeta dva motorista drug proti drugemu. En vozi povprečno 40 km/h, drugi pa 5 km/h manj. Kolikšna bo razdalja med njima po dveh urah vožnje?

Naloga

Zapišite enačbe in jih poenostavite.

- ullet Razlika petkratnika a in b je enaka trikratniku vsote štirikratnika a in petkratnika b.
- ullet Vsota x in dvakratnika y je enaka razliki petkratnika x in dvanajstkratnika y.

Jan Kastelic (GAA)

MATEMATIKA

Številska množica je **urejena**, kadar lahko po velikosti primerjamo njena poljubna elementa.

<ロ > < 回 > < 回 > < 巨 > < 巨 > 三 の < @

28 / 70

Številska množica je **urejena**, kadar lahko po velikosti primerjamo njena poljubna elementa.

Pri urejanju števil uporabljamo naslednje znake:

28 / 70

Številska množica je **urejena**, kadar lahko po velikosti primerjamo njena poljubna elementa.

Pri urejanju števil uporabljamo naslednje znake:

<	manjše / manj
>	večje / več
<	manjše ali enako / največ
<u> </u>	večje ali enako / vsaj, najmanj
=	enako

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 28 / 70

$$x > y \Leftrightarrow x - y > 0$$

29 / 70

$$\mathbf{x}>\mathbf{y}\Leftrightarrow\mathbf{x}-\mathbf{y}>\mathbf{0}$$

Slika števila x leži na številski premici desno od slike števila y.

29 / 70

$$\mathsf{x}>\mathsf{y}\Leftrightarrow\mathsf{x}-\mathsf{y}>0$$

Slika števila x leži na številski premici desno od slike števila y.

$$x < y \Leftrightarrow x - y < 0$$

29 / 70

$$\mathsf{x}>\mathsf{y}\Leftrightarrow\mathsf{x}-\mathsf{y}>0$$

Slika števila x leži na številski premici desno od slike števila y.

$$x < y \Leftrightarrow x - y < 0$$

Slika števila x leži na številski premici levo od slike števila y.

29 / 70

$$x > y \Leftrightarrow x - y > 0$$

Slika števila x leži na številski premici desno od slike števila y.

$$x < y \Leftrightarrow x - y < 0$$

Slika števila x leži na številski premici levo od slike števila y.

$$x = y \Leftrightarrow x - y = 0$$

◆□ > ◆□ > ◆ = > ◆ = > 9 < ○</p>

$$\mathsf{x}>\mathsf{y}\Leftrightarrow\mathsf{x}-\mathsf{y}>0$$

Slika števila x leži na številski premici desno od slike števila y.

$$x < y \Leftrightarrow x - y < 0$$

Slika števila x leži na številski premici levo od slike števila y.

$$x = y \Leftrightarrow x - y = 0$$

Slika števila x sovpada s sliko števila y.

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 7. november 2024
 30 / 70

V množici $\mathbb Z$ so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

30 / 70

V množici \mathbb{Z} so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

Negativna števila

30 / 70

V množici $\mathbb Z$ so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

Negativna števila

V množici \mathbb{Z} so negativna tista števila, ki so manjša od števila 0 in njihove slike ležijo levo od izhodišča.

30 / 70

V množici $\mathbb Z$ so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

Negativna števila

V množici $\mathbb Z$ so negativna tista števila, ki so manjša od števila 0 in njihove slike ležijo levo od izhodišča.

Vsako pozitivno celo število (vsako naravno število) je večje od katerega koli negativnega celega števila.

30 / 70

V množici $\mathbb Z$ so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

Negativna števila

V množici $\mathbb Z$ so negativna tista števila, ki so manjša od števila 0 in njihove slike ležijo levo od izhodišča.

Vsako pozitivno celo število (vsako naravno število) je večje od katerega koli negativnega celega števila.

Velja pa tudi:

$$x \le y \Leftrightarrow x - y \le 0$$

4□▶ 4□▶ 4□▶ 4 □▶ □ 900

30 / 70

30 / 70

Pozitivna števila

V množici $\mathbb Z$ so pozitivna tista števila, ki so večja od števila 0 in njihove slike ležijo desno od izhodišča.

Negativna števila

V množici $\mathbb Z$ so negativna tista števila, ki so manjša od števila 0 in njihove slike ležijo levo od izhodišča.

Vsako pozitivno celo število (vsako naravno število) je večje od katerega koli negativnega celega števila.

Velja pa tudi:

$$x \le y \Leftrightarrow x - y \le 0$$

$$x > y \Leftrightarrow x - y > 0$$

Z relacijo biti manjši ali enak je množica \mathbb{Z} linearno urejena, to pomeni, da veljajo:

31 / 70

Refleksivnost

31 / 70

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \leq y \land y \leq x \Rightarrow x = y$$

31 / 70

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \le y \land y \le x \Rightarrow x = y$$

Tranzitivnost

31 / 70

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \le y \land y \le x \Rightarrow x = y$$

Tranzitivnost

$$\forall x, y, z \in \mathbb{Z} : x \leq y \land y \leq z \Rightarrow x \leq z$$

31 / 70

Refleksivnost.

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \le y \land y \le x \Rightarrow x = y$$

Tranzitivnost

$$\forall x, y, z \in \mathbb{Z} : x \leq y \land y \leq z \Rightarrow x \leq z$$

Stroga sovisnost

Refleksivnost

$$\forall x \in \mathbb{Z} : x \leq x$$

Antisimetričnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \le y \land y \le x \Rightarrow x = y$$

Tranzitivnost

$$\forall x, y, z \in \mathbb{Z} : x \leq y \land y \leq z \Rightarrow x \leq z$$

Stroga sovisnost

$$\forall x, y \in \mathbb{Z}; x \neq y : x \leq y \lor y \leq x$$

Urejenost naravnih in celih števil

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$x < y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$$
 $x \le y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z \le y \cdot z$

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$x < y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$$
 $x \le y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z \le y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti ohrani.

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$x < y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$$
 $x \le y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z \le y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$x < y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z > y \cdot z$$
 $x \le y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z \ge y \cdot z$

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$x < y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$$
 $x \le y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z \le y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$x < y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z > y \cdot z$$
 $x \le y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z \ge y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti obrne.

32 / 70

$$x < y \Rightarrow x + z < y + z$$
 $x \le y \Rightarrow x + z \le y + z$

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$x < y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z < y \cdot z$$
 $x \le y \land z > 0 \Rightarrow x \cdot z \le y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$x < y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z > y \cdot z$$
 $x \le y \land z < 0 \Rightarrow x \cdot z \ge y \cdot z$

Pri množenju neenakosti z negativnim številom se znak neenakosti obrne.

Obravnavane lastnosti veljajo tudi za relaciji \geq in >.

ロ ト 4 個 ト 4 恵 ト 4 恵 ト - 恵 - 夕 Q

32 / 70

Urejenost naravnih in celih števil

Uredite števila 3, -2, 5, -1, 0, -7, 6, -6 po velikosti in jih predstavite na številski premici.

33 / 70

Uredite števila 3, -2, 5, -1, 0, -7, 6, -6 po velikosti in jih predstavite na številski premici.

Naloga

Uredite števila 104, -27, 35, -107, 36, -26, 25, -28, 81 po velikosti.

Uredite števila 3, -2, 5, -1, 0, -7, 6, -6 po velikosti in jih predstavite na številski premici.

Naloga

Uredite števila 104, -27, 35, -107, 36, -26, 25, -28, 81 po velikosti.

Naloga

Gladina Mrtvega morja leži v depresiji na -423 m nadmorske višine, njegova največja globina pa je 378 m. Kolikšna je najmanjša nadmorska višina dna Mrtvega morja?

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 33 / 70

Uredite števila 3, -2, 5, -1, 0, -7, 6, -6 po velikosti in jih predstavite na številski premici.

Naloga

Uredite števila 104, -27, 35, -107, 36, -26, 25, -28, 81 po velikosti.

Naloga

Gladina Mrtvega morja leži v depresiji na -423 m nadmorske višine, njegova največja globina pa je 378 m. Kolikšna je najmanjša nadmorska višina dna Mrtvega morja?

Naloga

Za katera cela števila x ima izraz 3x - 5(x + 2) večjo ali enako vrednost od izraza 4 - (12 + x)?

Section 2

Potence in izrazi

34 / 70

- Naravna in cela števila
- Potence in izrazi
 - Potence z naravnim eksponentom
 - Pravila za računanje s potencami
 - Večkratniki
 - Algebrski izrazi
 - Računanje z algebrskimi izrazi
 - Potenciranje izrazov

35 / 70

◆ロト ◆御 ト ◆ 恵 ト ◆ 恵 ・ 夕 へ ○

36 / 70

7. november 2024

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Potenca z naravnim eksponentom

Potenca $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$ z **osnovo/bazo** x in **eksponentom/stopnjo** $n \in \mathbb{N}$, je produkt n faktorjev enakih x.

36 / 70

Potenca z naravnim eksponentom

Potenca $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$ z **osnovo/bazo** x in **eksponentom/stopnjo** $n \in \mathbb{N}$, je produkt n faktorjev enakih x.

$$\mathbf{x}^{\mathbf{n}} = \underbrace{\mathbf{x} \cdot \mathbf{x} \cdot \ldots \cdot \mathbf{x}}_{\mathbf{n} \text{ faktoriev}}$$

36 / 70

Potenca z naravnim eksponentom

Potenca $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$ z **osnovo/bazo** x in **eksponentom/stopnjo** $n \in \mathbb{N}$, je produkt n faktorjev enakih x.

$$\mathbf{x}^{\mathbf{n}} = \underbrace{x \cdot x \cdot \ldots \cdot x}_{\mathbf{n} \text{ faktorjev}}$$

Jan Kastelic (GAA)

Potenca z naravnim eksponentom

Potenca $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$ z **osnovo/bazo** x in **eksponentom/stopnjo** $n \in \mathbb{N}$, je produkt n faktorjev enakih x.

$$\mathbf{x}^{\mathbf{n}} = \underbrace{\mathbf{x} \cdot \mathbf{x} \cdot \ldots \cdot \mathbf{x}}_{\mathbf{n} \text{ faktorjev}}$$

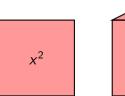

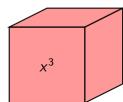
36 / 70

Potenca z naravnim eksponentom

Potenca $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$ z **osnovo/bazo** x in **eksponentom/stopnjo** $n \in \mathbb{N}$, je produkt n faktorjev enakih x.

$$\mathbf{x}^{\mathbf{n}} = \underbrace{\mathbf{x} \cdot \mathbf{x} \cdot \ldots \cdot \mathbf{x}}_{\mathbf{n} \text{ faktorjev}}$$

X

37 / 70

$$x^n \cdot x^m =$$

37 / 70

$$x^n \cdot x^m = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} =$$

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

Dve potenci z isto osnovo zmnožimo tako, da osnovo ohranimo, eksponenta pa seštejemo.

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

Dve potenci z isto osnovo zmnožimo tako, da osnovo ohranimo, eksponenta pa seštejemo.

$$(x^n)^m =$$

4□ > 4ⓓ > 4ಠ > 4ಠ > ■ 900

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

Dve potenci z isto osnovo zmnožimo tako, da osnovo ohranimo, eksponenta pa seštejemo.

$$(x^n)^m = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \dots \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}}$$

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

Dve potenci z isto osnovo zmnožimo tako, da osnovo ohranimo, eksponenta pa seštejemo.

$$(x^n)^m = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \dots \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} = x^{n \cdot m}$$

37 / 70

$$x^{n} \cdot x^{m} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{m faktorjev}} = x^{n+m}$$

Dve potenci z isto osnovo zmnožimo tako, da osnovo ohranimo, eksponenta pa seštejemo.

$$(x^n)^m = \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \dots \cdot \underbrace{(x \cdot x \cdot \dots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} = x^{n \cdot m}$$

Potenco potenciramo tako, da osnovo ohranimo, ekponenta pa zmnožimo.

4 D > 4 D > 4 B > 4 B > B 9 9 9

37 / 70

$$(xy)^n =$$

Jan Kastelic (GAA)

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} =$$

4 D > 4 D > 4 D > 4 D >

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

4 D > 4 D > 4 D > 4 D >

38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

Za naravne eksponente velja še:

38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

Za naravne eksponente velja še:

$$(-x)^{2n} = x^{2n}$$

38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

Za naravne eksponente velja še:

$$(-x)^{2n} = x^{2n}$$

 $(-x)^{2n+1} = -x^{2n+1}$

| □ ▶ ◀ ∰ ▶ ◀ 불 ▶ ◀ 불 ▶ □ 불 □ ♥ Q (~)

38 / 70

$$(xy)^n = \underbrace{(xy \cdot xy \cdot \ldots \cdot xy)}_{\text{n faktorjev}} = \underbrace{(x \cdot x \cdot \ldots \cdot x)}_{\text{n faktorjev}} \cdot \underbrace{(y \cdot y \cdot \ldots \cdot y)}_{\text{n faktorjev}} = x^n y^n$$

Za naravne eksponente velja še:

$$(-x)^{2n} = x^{2n}$$
$$(-x)^{2n+1} = -x^{2n+1}$$

$$(-1)^n = \begin{cases} 1; & n = 2k \\ -1; & n = 2k - 1 \end{cases}; k \in \mathbb{N}$$

38 / 70

Števila -3^2 , $(-4)^2$, -2^4 , $(-1)^{2024}$, $(-2)^3$ in $(-3)^2$ uredite po velikosti od najmanjšega do največjega.

39 / 70

Števila -3^2 , $(-4)^2$, -2^4 , $(-1)^{2024}$, $(-2)^3$ in $(-3)^2$ uredite po velikosti od najmanjšega do največjega.

Naloga

Poiščite podatke in jih zapišite na dva načina: s potenco in številom brez potence.

- Razdalja med Zemljo in Soncem
- Zemljina masa
- Masa Sonca
- Število zvezd v naši Galaksiji

4 D > 4 D > 4 B > 4 B > B 9 9 9

39 / 70

40 / 70

Izračunajte.

Izračunajte.

$$(-3)^2 + 2^4$$

•
$$(5-3)^3+(-3)^2$$

•
$$(2^2+1)^2+(-3)^3+(-2)^4$$

•
$$(-1)^{2024} + ((-2)^5 + 5^2 - (7-3^2)^3)^2$$

$$-1^{2n-1}+(-1)^{2n-1}$$

40 / 70

Poenostavite izraz.

7. november 2024

Poenostavite izraz.

- $2^7 \cdot 2^3$
- $a^3 \cdot a^{12} \cdot a^5$
- $(2z)^3$
- $(m^2 \cdot m^4)^3$
- $a^3 + 2a^3 6a^3$
- $x^2 \cdot x^4 + (-2x^3)^2 2(-x)^6$

Izračunajte, rezultat zapišite s potenco.

42 / 70

Izračunajte, rezultat zapišite s potenco.

$$\bullet$$
 2 · 10³ · 3 · 10² · 5 · 10⁶

$$\bullet \ (10^3)^2 \cdot 5 \cdot 10^4 \cdot 2 \cdot 10^3$$

•
$$(-2)^3 \cdot 2^7$$

$$-2^3 \cdot (-2)^4 \cdot 2^3$$

•
$$2^3 \cdot (-3)^2 \cdot 6^4 \cdot 3$$

$$(-3)^3 \cdot (-7)^2 \cdot 21^7 \cdot 7$$

Poenostavite.

7. november 2024

Poenostavite.

•
$$2^3 \cdot 3^4 \cdot (2^4 \cdot 3^2)^5$$

•
$$(5^2 \cdot 7)^3 \cdot 5^2 \cdot 7^3$$

•
$$(-2^3 \cdot 3^5)^4 \cdot 2^6 \cdot 3^5$$

$$\bullet \ (-4)^2 \cdot (-7)^{13} \cdot (-28)^5 \cdot (-7^2)^3$$

$$\bullet$$
 $-6^2 \cdot (-3)^2 \cdot 8^5 \cdot (-3^2)^3$

43 / 70

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \ a^3 \cdot b^2 \cdot a^7 \cdot b^3 \cdot b^5$$

•
$$4x^4 \cdot (2x^3)^2$$

•
$$(k^3 \cdot 2h^5)^2$$

•
$$(x^2y^4)^2 \cdot (x^3y)^3$$

$$(a^2b^5)^3(ab^3)^2$$

•
$$x^2y^3(x^3y^6)^2$$

Poenostavite.

7. november 2024

Poenostavite.

•
$$2^3 \cdot x^2 \cdot 3^2 \cdot (-x)^6$$

$$(-a^3b)^4(-a^2b^5a^3)^3$$

•
$$(2s^2 \cdot (-s^2)^5)^5$$

$$(-2(z^4)^2(-2z)^3z^5)^3$$

•
$$(-3ab^2)^3(-a^4b^2(a^3)^5)^2(ab^3)^2$$

•
$$(xy^2z)^3(x^3(-y^2)^5(-z))^3(x^2y^3(-z^2)^3)$$

Odpravite oklepaje in poenostavite, če je mogoče.

46 / 70

Odpravite oklepaje in poenostavite, če je mogoče.

$$\bullet \ a^n \cdot a^{n+2} \cdot (-a)^3$$

•
$$(-x^n)^4 \cdot x^2$$

•
$$a^n \cdot (a^2 - a^3 + 2)$$

•
$$(x^2 + 3x^n - 5) \cdot x^{n+1}$$

Pravila za računanje s potencami

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 47 / 70

Naloga

Poenostavite.

Naloga

Poenostavite.

•
$$(2s(g^2)^2)^2 - 3(s^4g)g^7$$

$$(-4x^2xy^3)^2 + (xy)^5(-2^3xy)$$

•
$$a^2(a^3-b^2)-a^5+(-a)^2b^2$$

•
$$(p^2(q^3)^2)^2 - 2p^4q^{12} + 7(-p^3p)(q^4)^3 - (-2)^3(pq^3)^4$$

47 / 70

Pravila za računanje s potencami

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 48 / 70

Naloga

Poenostavite.

Jan Kastelic (GAA)

Naloga

Poenostavite.

•
$$5a^{n+1} + 4a^{n+1} - 6a^{n+1}$$

•
$$3x^{n+2} + 5x^n \cdot x^2 + 2x \cdot x^{n+1}$$

•
$$3^{5x} \cdot 9^x - 3^{7x} + 27^x \cdot 9^{2x}$$

•
$$4^{2y} + 3 \cdot (2^y)^4 - 5 \cdot 8^y \cdot 2^y$$

$$\bullet \ 5^p \cdot 125^p \cdot 25^p + 2(5^p)^6 - 4 \cdot 25^{3p}$$

48 / 70

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Večkratnik ali tudi *k*-**kratnik** števila *x* je vsota *k* enakih sumandov *x*:

49 / 70

Večkratnik ali tudi *k*-**kratnik** števila *x* je vsota *k* enakih sumandov *x*:

$$k \cdot x = \underbrace{x + x + \ldots + x}_{k \text{ sumandov}}.$$

49 / 70

Večkratnik ali tudi *k*-**kratnik** števila *x* je vsota *k* enakih sumandov *x*:

$$k \cdot x = \underbrace{x + x + \ldots + x}_{k \text{ sumandov}}.$$

Vse večkratnike števila x dobimo tako, da število x zapored pomnožimo z vsemi celimi števili:

49 / 70

Večkratnik ali tudi *k*-**kratnik** števila *x* je vsota *k* enakih sumandov *x*:

$$k \cdot x = \underbrace{x + x + \ldots + x}_{k \text{ sumandov}}.$$

Vse večkratnike števila x dobimo tako, da število x zapored pomnožimo z vsemi celimi števili:

$$\{\ldots, -5x, -4x, -3x, -2x, -x, 0, x, 2x, 3x, 4x, 5x, \ldots\} = \{kx; k, x \in \mathbb{Z}\} = x\mathbb{Z}.$$

49 / 70

Večkratnik ali tudi *k*-**kratnik** števila *x* je vsota *k* enakih sumandov *x*:

$$k \cdot x = \underbrace{x + x + \ldots + x}_{k \text{ sumandov}}.$$

Vse večkratnike števila x dobimo tako, da število x zapored pomnožimo z vsemi celimi števili:

$$\{\ldots, -5x, -4x, -3x, -2x, -x, 0, x, 2x, 3x, 4x, 5x, \ldots\} = \{kx; k, x \in \mathbb{Z}\} = x\mathbb{Z}.$$

Število **k** je **koeficient** števila oziroma spremenljivke x.

4 D > 4 B > 4 B > 4 B > B = 900

49 / 70

∢□▶∢圖▶∢臺▶∢臺▶

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

številk,

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

- številk,
- spremenljivk/parametrov, ki predstavljajo števila in jih označujemo s črkami,

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

- številk,
- spremenljivk/parametrov, ki predstavljajo števila in jih označujemo s črkami,
- oznak računskih operacij in funkcij, ki jih povezujejo,

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

- številk,
- spremenljivk/parametrov, ki predstavljajo števila in jih označujemo s črkami,
- oznak računskih operacij in funkcij, ki jih povezujejo,
- oklepajev, ki določajo vrstni red računanja.

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

- številk,
- spremenljivk/parametrov, ki predstavljajo števila in jih označujemo s črkami,
- oznak računskih operacij in funkcij, ki jih povezujejo,
- oklepajev, ki določajo vrstni red računanja.

Če v izraz namesto spremenljivk vstavimo konkretna števila in izračunamo rezultat, dobimo **vrednost izraza** (pri dani izbiri spremenljivk).

50 / 70

Algebrski izraz ali izraz je smiseln zapis sestavljen iz:

- številk,
- spremenljivk/parametrov, ki predstavljajo števila in jih označujemo s črkami,
- oznak računskih operacij in funkcij, ki jih povezujejo,
- oklepajev, ki določajo vrstni red računanja.

Če v izraz namesto spremenljivk vstavimo konkretna števila in izračunamo rezultat, dobimo **vrednost izraza** (pri dani izbiri spremenljivk).

Dva matematična izraza sta **enakovredna**, če imata pri katerikoli izbiri spremenljivk vedno enako vrednost.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 50 / 70

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

51/70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

51/70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

51/70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$\mathbf{x} + \mathbf{y} = \mathbf{y} + \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Komutativnost množenja

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

v .

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

Komutativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

Distributivnost seštevanja in množenja

51 / 70

Pri poenostavljanju izrazov veljajo vsi računski zakoni, ki veljajo za računanje s števili.

Komutativnost seštevanja

$$x + y = y + x$$

Komutativnost množenja

$$\mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = \mathbf{y} \cdot \mathbf{x}$$

Asociativnost seštevanja

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

Asociativnost množenja

$$(\mathbf{x} \cdot \mathbf{y}) \cdot \mathbf{z} = \mathbf{x} \cdot (\mathbf{y} \cdot \mathbf{z})$$

51 / 70

Distributivnost seštevanja in množenja

$$(x + y) \cdot z = \mathbf{x} \cdot \mathbf{z} + \mathbf{y} \cdot \mathbf{z}$$

52 / 70

Če v distributivnostnem zakonu zamenjamo levo in desno stran, dobimo pravilo o izpostavljanju skupnega faktorja: xz + yz = (x + y)z.

52 / 70

Če v distributivnostnem zakonu zamenjamo levo in desno stran, dobimo pravilo o izpostavljanju skupnega faktorja: xz + yz = (x + y)z.

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

52 / 70

Če v distributivnostnem zakonu zamenjamo levo in desno stran, dobimo pravilo o **izpostavljanju skupnega faktorja**: xz + yz = (x + y)z.

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

Med seboj lahko seštevamo samo člene, ki se razlikujejo kvečjemu v koeficientu. To naredimo tako, da seštejemo koeficienta.

(ロト 4년) + 4분 + 4분 + 1분 - 1900은

52 / 70

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

Med seboj lahko seštevamo samo člene, ki se razlikujejo kvečjemu v koeficientu. To naredimo tako, da seštejemo koeficienta.

$$mx^2 + ny + kx^2 + ly = mx^2 + kx^2 + ny + ly = (m + k)x^2 + (n + l)y$$

52 / 70

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

Med seboj lahko seštevamo samo člene, ki se razlikujejo kvečjemu v koeficientu. To naredimo tako, da seštejemo koeficienta.

$$mx^2 + ny + kx^2 + ly = mx^2 + kx^2 + ny + ly = (m + k)x^2 + (n + l)y$$

Množenje izrazov

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 52 / 70

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

Med seboj lahko seštevamo samo člene, ki se razlikujejo kvečjemu v koeficientu. To naredimo tako, da seštejemo koeficienta.

$$mx^2 + ny + kx^2 + ly = mx^2 + kx^2 + ny + ly = (m + k)x^2 + (n + l)y$$

Množenje izrazov

Dva izraza zmnožimo tako, da vsak člen prvega izraza zmnožimo z vsakim členom drugega izraza. Potem pa seštejemo podobne člene.

52 / 70

Seštevanje in izpostavljanje izrazov

Med seboj lahko seštevamo samo člene, ki se razlikujejo kvečjemu v koeficientu. To naredimo tako, da seštejemo koeficienta.

$$mx^2 + ny + kx^2 + ly = mx^2 + kx^2 + ny + ly = (m + k)x^2 + (n + l)y$$

Množenje izrazov

Dva izraza zmnožimo tako, da vsak člen prvega izraza zmnožimo z vsakim členom drugega izraza. Potem pa seštejemo podobne člene.

$$(x+y)(z+w) = xz + xw + yz + yw$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024 52 / 70

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$3a + 2b - a + 7b$$

•
$$2a^2b - ab^2 + 3a^2b$$

•
$$5a^4 - (2a)^4 + (-3a^2)^2 - 3(a^2)^2$$

•
$$3(a-2(a+b))-2(b-a(-2)^2)$$

53 / 70

Zapišite izraz.

54 / 70

Zapišite izraz.

- Kvadrat razlike števil x in y.
- Razlika kvadratov števil x in y.
- Razlika petkratnika *m* in kvadrata števila 3.
- Kub razlike sedemkratnika števila x in trikratnika števila y.

54 / 70

Izpostavite skupni faktor.

55 / 70

Izpostavite skupni faktor.

•
$$3x + 12y^2$$

•
$$m^3 + 8mp$$

•
$$22a^3 - 33ab$$

•
$$kr^2 - rk^2$$

•
$$4u^2v^3 - 6uv^2$$

•
$$12a^2b - 8(ab)^2 - (2ab)^4$$

Izpostavite skupni faktor.

56 / 70

Izpostavite skupni faktor.

•
$$3x(x+1) + 5(x+1)$$

•
$$(a-1)(a+1)+(a-1)$$

•
$$4(m-1)-(1-m)(a+b)$$

•
$$3(c-2) + 5c(2-x)$$

•
$$(-y + x)3a - (y - x)b$$

56 / 70

Izpostavite skupni faktor.

57 / 70

Izpostavite skupni faktor.

•
$$5^{11} - 5^{10} + 5^9$$

•
$$2 \cdot 3^8 + 5 \cdot 3^6$$

$$\bullet \ 4 \cdot 5^{10} - 10 \cdot 5^8 - 8 \cdot 5^9$$

•
$$7^5 - 7^6 + 7 \cdot 7^4$$

7. november 2024

Izpostavite skupni faktor.

58 / 70

Izpostavite skupni faktor.

•
$$3^n - 2 \cdot 3^{n+1} + 3^{n+2}$$

•
$$2^{k+2}-2^k$$

•
$$5 \cdot 3^m + 2 \cdot 3^{m+1}$$

$$\bullet$$
 $2^{n-3} + 3 \cdot 2^{n-2} - 2^{n-1}$

•
$$3 \cdot 5^{n+1} - 5^{n+2} + 4 \cdot 5^{n+3}$$

•
$$7^n + 2 \cdot 7^{n-1} - 3 \cdot 7^{n+1}$$

Izpostavite skupni faktor in izračunajte.

59 / 70

Izpostavite skupni faktor in izračunajte.

•
$$2^{2n} + 4^n + (2^n)^2$$

•
$$5^{2n+1} - 25^n + 3 \cdot 5^{2n-1}$$

•
$$5 \cdot 2^{3n} - 3 \cdot 8^{n-1}$$

•
$$49^n - 2 \cdot 7^{2n-1}$$

59 / 70

Izpostavite skupni faktor.

60 / 70

Izpostavite skupni faktor.

•
$$4a^n + 6a^{n+1}$$

•
$$b^n + b^{n+1} - 2b^{n-1}$$

•
$$a^{n-3} + 5a^n$$

•
$$3x^{n+1} - 15x^n + 18x^{n-1}$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Zmnožite.

Zmnožite.

•
$$(x-3)(x+2)$$

•
$$(2m+3)(5m-1)$$

•
$$(1-a)(1+a)$$

•
$$(x-3y)(2x+y)$$

•
$$(m-2k)(3m-k)$$

61/70

Zmnožite.

Zmnožite.

•
$$(a+b-1)(a-b)$$

•
$$(2x + y)(3x - 4y + 5)$$

•
$$(m+2n-k)(m+2n+k)$$

62 / 70

Zmnožite.

Zmnožite.

•
$$(x^2-3)(x^3+2)$$

•
$$(3x^2 - y)(5y^4 - 7x^3)$$

•
$$(u^3-1)(u^3+1)$$

$$(a^5b^2-4b)(3a^7+2a^2b)$$

•
$$(a-b)(a^2+ab+b^2)$$

•
$$(z + w)(z^2 - zw + w^2)$$

Računanje z algebrskimi izrazi

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$(2x - y)(3 + y) + (y - 4)(y + 4) - 2xy + 3(y - 2x + 5)$$

•
$$(x-y)(x+y) - (x^2 + xy + y^2)(x-y) - (1-x)x^2 + (-y)y^2$$

•
$$2ab + (a-3b^2)(a+3b^2) + 2^3(-b^2)^2 - (a-b)(b-a) - 2a^3$$

64 / 70

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x+y)^2 =$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

 $(x - y)^2 =$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x+y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

$$(x-y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

 $(x - y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$

Kub vsote in razlike binoma

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^{2} = x^{2} + 2xy + y^{2}$$
$$(x - y)^{2} = x^{2} - 2xy + y^{2}$$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 =$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^{2} = x^{2} + 2xy + y^{2}$$
$$(x - y)^{2} = x^{2} - 2xy + y^{2}$$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^{2} = x^{2} + 2xy + y^{2}$$
$$(x - y)^{2} = x^{2} - 2xy + y^{2}$$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$
$$(x - y)^3 =$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^{2} = x^{2} + 2xy + y^{2}$$
$$(x - y)^{2} = x^{2} - 2xy + y^{2}$$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$
$$(x - y)^3 = x^3 - 3x^2y + 3xy^2 - y^3$$

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

 $(x - y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$
$$(x - y)^3 = x^3 - 3x^2y + 3xy^2 - y^3$$

Kvadrat trinoma

65 / 70

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

 $(x - y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$
$$(x - y)^3 = x^3 - 3x^2y + 3xy^2 - y^3$$

Kvadrat trinoma

$$(x+y+z)^2 =$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 7. november 2024

Kvadrat vsote in razlike binoma

$$(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$$

 $(x - y)^2 = x^2 - 2xy + y^2$

Kub vsote in razlike binoma

$$(x + y)^3 = x^3 + 3x^2y + 3xy^2 + y^3$$
$$(x - y)^3 = x^3 - 3x^2y + 3xy^2 - y^3$$

Kvadrat trinoma

$$(x + y + z)^2 = x^2 + y^2 + z^2 + 2xy + 2xz + 2yz$$

Kvadrirajte.

Kvadrirajte.

•
$$(x+3)^2$$

•
$$(y + 2x)^2$$

•
$$(2a+3b)^2$$

•
$$(x - 3y)^2$$

•
$$(1-a^2)^2$$

•
$$(2x^2y^3 - z^5)^2$$

Kvadrirajte.

Jan Kastelic (GAA)

Kvadrirajte.

•
$$(-a-b)^2$$

•
$$(-2x^5 + y)^2$$

•
$$(a^{n+1}+b^n)^2$$

•
$$(a+b-3)^2$$

•
$$(z + 2x^3 - 1)^2$$

$$(2x^5-3m^6+2m^n)^2$$

Kubirajte.

Kubirajte.

- $(x+1)^3$
- $(a-2)^3$
- $(2m+3)^3$
- $(-a+2b)^3$
- $(-z-2g)^3$
- $(a^4 2b^2)^3$

Dopolnite do popolnega kvadrata in ga zapišite.

69 / 70

Dopolnite do popolnega kvadrata in ga zapišite.

•
$$x^2 + 8x + _ = (x + _)^2$$

•
$$x^2 + 12x + \underline{\hspace{0.2cm}} = (x + \underline{\hspace{0.2cm}})^2$$

•
$$a^2 - 10a + \underline{\hspace{0.2cm}} = (a - \underline{\hspace{0.2cm}})^2$$

•
$$m^2 - 2m + _ = (m - _)^2$$

70 / 70

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$(2a+5)^2 - (a-3)(a+5) - a(a+7) - 2a^2 - a$$

•
$$(x-2y)(x+2y)+4(y^2-3)-(x-4)^2+7(x+4)$$

•
$$(2m+1)(2m-1) - (3m^2-4m) - 2^4 - (m-2)^3 + (2m-3)^2 + m^2m$$